

LAUDATE DOMINUM OMNES GENTES

LOUIS KREKELBERG

De afbeelding op de frontpagina komt uit een handschrift dat zich bevindt in de Stiftsbibliotheek van St. Gallen: **Sang 542, Manfred Barbarini Lupus, vierstimmige Gesänge zu den Hochfesten des Jahres, 1562.**

Graag wil ik u er mee kennis laten maken. En als voorbeeld ga ik een van de gezangen reconstrueren. Het is een bijzonder document:

- Opvallend groot is het formaat (53x39), het telt 796 bladzijden en het is ontstaan in 1562.
- De begaafde illuminator Caspar Härtli uit Lindau heeft dit handschrift voorzien van prachtige versieringen. Op vijf plaatsen zelfs tekeningen over de hele bladzijde. De frontpagina is daar een mooi voorbeeld van. De tekening bestaat uit drie delen.

Boven zien we links de opstandingsscène voor een grotachtig graf en rechts de drie Maria's met specerijen, op weg naar het graf.

In het **midden** staan links in hoefnagelschrift op een 5-lijnige notenbalk de melodieën van *Alleluia* en *Laudate Dominum omnes gentes*, (ps.117) en rechts Jonas, door de walvis naar buiten gegooid en Jonas aan de wal, dankend voor zijn redding.

Beneden links, de maaltijd in Emmaüs, in het midden de "Noli me tangere.." -scène en rechts de gang naar Emmaüs.

In alle afbeeldingen zien we als achtergrond een bergachtig landschap met de stad Jeruzalem.

Met dank aan:

Dr. Hans van Dijk voor de waardevolle adviezen.

Jan Simons voor de heldere kleurafbeeldingen.

Bert van Cruchten en Wim Perriëns voor de mooie partituren.

Jan Lipsch voor de gregoriaanse notatie.

Marg Vromen voor de lay-out.

Louis Krekelberg, september 2023.

4

Discentus.

Laudate eum omnes populi :||: ||:

Gloria patri et fili o et spiritui sancto *Antia*
super *ingt.*

Que lucet sit in pri ma sabbati venit ma-

Cenor.

Laudate eum omnes populi :||:

Gloria patri et fili o et spiritui sancto, *Antia*
super *ingt.*

Ues pere aut sabbati que lucessit i pma sabbati venit mari

Altus. 2. ps.

Laudate e us omnes populi :||

Gloria patri et fili o et spiritui sancto, *ingt.*

Que lucessit in pma sabbati :|| ve

Vallus. ps.

Laudate cum omnes populi :||

Gloria patri et fili o et spiritui sancto, *ingt.*

Que lucessit i prima sabbati venit maria et

- Van Manfred Barbarini Lupus zijn de vierstemmige gezangen, composities voor 17 feestofficies en 10 gezangen uit proprium en ordinarium.
Op de versozijde van de folio's bevinden zich de Discantus en de Tenor, op de rectozijde de Altus en Bassus (zie fol.4 en 5). Ze zijn uitbundig versierd met bloemenranken en vogels. Ik zie een roodborstje, een koolmees, groene specht, maar een echte vogelkenner zal nog veel andere vogels herkennen.

Uit het groot aantal gezangen koos ik voor de allereerste compositie: Een feestelijk gezang, niet al te moeilijk en naar mijn idee zeer goed bruikbaar in de liturgie: Sang 542, fol.3, 4, 5, 8, 9.

Dit gezang opent met het bekende alleluia van Paas-zaterdag. Deze melodie wijkt iets af van de Solesmes-versie (GT 195), o.a. omdat de melodie van het tweede alleluia eindigt op een *re*. Toch is deze melodie bekend, ook in andere handschriften. (Antiphonar St.Peter 2700, fol.632. Worcester fol.68).

Van vers 1 uit psalm 117 is de eerste versheft (*Laudate Dominum omnes gentes*) genoteerd in hoefnagelschrift, de tweede helft (*Laudate eum omnes populi*) in mensuraalnotatie, ook de Tenor. Dat valt op want in de volgende gezangen wordt de tenor steeds genoteerd in hoefnagelschrift. Hierna volgt de herhaling van het alleluia (gregoriaans) en daarna de doxologie vierstemmig in mensuraal-notatie.

Om een ritmisch probleem op te lossen heb ik in het *Laudate* en in het *Gloria* aan het einde een maatwisseling toegepast. Die staat niet in het origineel, maar ik vind het een goede oplossing.

De compositie wordt afgesloten met het alleluia, eerst in gregoriaans en daarna in een welluidende meerstemmige zetting. De cantus firmus, (alleluia in hoefnagelschrift), de Tenor, heb ik aangepast aan de drie andere stemmen. Hieronder volgt mijn reconstructie.

Disc.

Lau - da - te e - um o - mnes po - pu - li. Lau - da - te e - um o - mnes po - pu - li.

Altus

Lau - da - te e - um o - mnes po - pu - li. Lau - da - te e - um o - mnes po - pu - li.

Tenor

Lau - da - te e - um o - mnes po - pu - li. Lau - da - te e - um o - mnes po - pu - li.

Bassus

Lau - da - te e - um o - mnes po - pu - li. Lau - da - te e - um o - mnes po - pu - li.

Disc.

Glo - ri - a Pa - tri et Fi - li - o, et spi - ri - tu - i san - to.

Altus

Glo - ri - a Pa - tri et Fi - li - o, et spi - ri - tu - i san - cto.

Tenor

Glo - ri - a Pa - tri et Fi - li - o, et spi - ri - tu - i san - cto.

Bassus

Glo - ri - a Pa - tri et Fi - li - o, et spi - ri - tu - i san - cto.

L.K.

Al - le - lu - ia, Al - le - lu - ia Al - le - lu - ia, Al - le - lu - ia

Al - le - lu - ia Al - le - lu - ia, Al - le - lu - ia Al - le - lu - ia Al - le - lu - ia

Al - le - lu - ia Al - le - lu - ia Al - le - lu - ia

Al - le - lu - ia Al - le - lu - ia Al - le - lu - ia Al - le - lu - ia Al - le - lu - ia